

Jakt på hbt-personer i Uganda

I mer än 25 afrikanska länder är homosexuella handlingar kriminaliserade och kan leda till hårda straff.

ETT AV DE LÄNDERNA ÄR UGANDA, där man genom att ha sex med någon av samma kön kan få livstids fängelsestraff, enligt paragraf 140 som straffar "köttslig kontakt med en annan person mot naturens lagar".

Regeringspartiet *National Resistance Movement* lade i oktober fram för parlamentet "Anti-Homosexuality Bill", ett lagförslag som kommer skärpa lagstiftningen enormt. I detta föreslås att en "homosexuell akt" skall kunna ge livstids fängelse och att dödsstraff ska utdömas för "brottet" att leva med hiv och ha sex med någon av samma kön.

Upp till sju års fängelse kan bli straffet för att "uppmuntra till homosexualitet" eller inneha hbt-filmer eller böcker och det blir brottsligt att inte rapportera till polisen inom 24 timmar om man får vetskap om att en person är homosexuell eller har sex med någon av samma kön.

Sally och Joe, två aktivister från Uganda på tillfälligt besök i Sverige, arbetar febrilt tillsammans med andra för att hindra lagförslaget:

– Går lagen igenom kommer livet att förändras radikalt för hbt-personer, deras vänner och familjer. Det finns så många människor som är beredda att ange oss. Vi är rädda för att folk inte bara kommer att rapportera till polisen, utan ta lagen i egna händer. Folk har redan i högre grad än förr börjat hota och skrämja dem som de tror är hbt-personer.

Tragiskt är att den homofobiska utvecklingen sprids utanför landets gränser. Grannen Rwanda överväger att kriminalisera samkönade sexuella handlingar, vilket grannlandet Burundi gjorde tidigare i år. Det liknar utvecklingen i mitten av nittiotalet då en homofobisk våg svepte över södra Afrika efter att Robert Mugabe i Zimbabwe gjort hatiska uttalanden om homosexuella. Andra ledare hakade på, vilket än idag har efterverkningar för hbt-personer i grannländerna.

MÅNGA AV DE UGANDIER SOM STÖDER det nya förslaget hänvisar till bibeln men också till att homosexualitet inte hör hemma i Afrika.

Men forskning från flera afrikanska länder har visat att det innan kolonialismen fanns olika könsidentiteter, könsuttryck och sexuella uttryck i Afrika. Ugandiern Victor Mukasa, verk-

samt i *International Gay and Lesbian Human Rights Commission*, understryker att dagens lagar i Uganda är ett arv från det brittiska kolonialväldet som införde dem för att komma till rätta med det man ansåg var "onaturlig sexualitet." Flera källor menar att amerikanska frikyrkor som *The Fellowship* och *Traditional Values Coalition* har en stor del i uppkomsten av "Anti-Homosexuality Bill" genom sitt samarbete med ugandiska politiker och kristna rörelser kring homofobiska frågor och även finansiellt stöd.

– Människor använder religionen för att uttrycka sitt eget personliga hat och det är väldigt, väldigt tragiskt, säger Sally.

I MEDIA HAR NAMN OCH ADRESS PUBLICERATS på människor som påstås vara homosexuella, med uppmaningar att ange dem till polisen. Statlig censur har flera gånger inskränkt yttrandefriheten med hänvisning till "moral".

– Journalister blir av med jobben om de är minsta positiva till homosexuella, så bara den homofoba sidan tillåts verka fritt i media, förutom i vissa små oberoende tidningar, säger Joe. Med lagen kommer all uppmuntran till homosexualitet att förbjudas och då kommer det definitivt att bli ensidig information.

Lagförslaget har väckt protester runt om i världen. En rad organisationer, däribland *Amnesty International*, *Human Rights Watch* och *World AIDS Campaign* har hittills fördömt jakten på hbt-personer.

Från svenskt håll har biståndsminister Gunilla Carlsson och utrikesminister Carl Bildt sagt att Sverige har gjort klart för Ugandas regering att Sverige och EU inte accepterar lagförslaget. Carlsson menar att Sverige skulle se lagen som ett avtalsbrott mot de FN-konventioner som Uganda skrivit på och mot Sveriges och Ugandas samarbete inom utvecklingsbiståndet.

– Lagen får inte gå igenom. Andra länder måste sätta press på våra ledare och få dem att respektera mänskliga rättigheter. Uganda får mycket bistånd, dra in det så kanske de tänker om, menar Joe.

I Sverige kräver både RFSL, Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter, liksom Folkpartiet, fryst bistånd till Uganda om lagen införs. Regeringen har i

I ugandiska media har namn och adress publicerats på människor som påstås vara homosexuella, med uppmaningar att ange dem till polisen.

Foto: Klara Lundholm

flera år sagt att man ständigt för fram kritik mot Ugandas kränkningar av hbt-personers mänskliga rättigheter, men den hittills förda diplomatin har uppenbarligen inte varit tillräcklig. Och det är bråttom att agera

– Människor har redan börjat gömma sig, dra sig ur våra nätverk och leva mindre öppet. Även om inte lagen går igenom så har mycket arbete redan förstörts när rädslan och homofobin har tillåtits öka i samhället, säger Sally. Om lagen går igenom

kommer det att innebära att man som hbt-person inte kan vara säker inför en enda person. Vår organisation måste lägga ner och trygga platser för hbt-personer kommer i princip försvinna. Det är en helt horribel och fruktansvärd lag som jag tror få verkligen förstår innebörden av.

KLARA LUNDHOLM

(Sally och Joe heter i verkligheten något annat.)
Hbt: homosexuell, bisexuell, transperson.